

JAN MACHNIK

ARCHEOLOGICZNE BADANIA POWIERZCHNIOWE W POŁUDNIOWEJ LUBELSZCZYŹNIE W 1957 R.

Z końcem września i na początku października 1957 r. przeprowadzone zostały archeologiczne badania powierzchniowe w południowej części województwa lubelskiego (powiaty: Tomaszów Lubelski, Zamość, Biłgoraj i Janów Lubelski) oraz na terenie północnej części pow. Lubaczów i pow. Tarnobrzeg w województwie rzeszowskim¹. Badania przeprowadzono w czterech odcinkach.

Odcinek I — od Horyńca Zdroju (ściślej od Wólki Horynieckiej, pow. Lubaczów) w poprzek Roztocza Tomaszowsko-Lwowskiego aż do Hrebennego, pow. Tomaszów Lubelski. Odcinek II — wzdłuż rzeki Sołokii (lewy dopływ Bugu), od wsi Mosty Małe, pow. Tomaszów Lubelski, do Tomaszowa. Odcinek III — wzdłuż górnego biegu rzeki Wieprz, od Tarnawatki, pow. Tomaszów Lubelski, do Zwierzynca, pow. Zamość. Odcinek IV — wzdłuż całego biegu rzeki Bukowej, od wsi Korytków Duży, pow. Biłgoraj, aż do ujścia tej rzeki do Sanu naprzeciwko Rozwadowa. Poza tym przeprowadzono poszukiwania na terenie Biłgoraja nad rzekami Czarną i Białą Ładą.

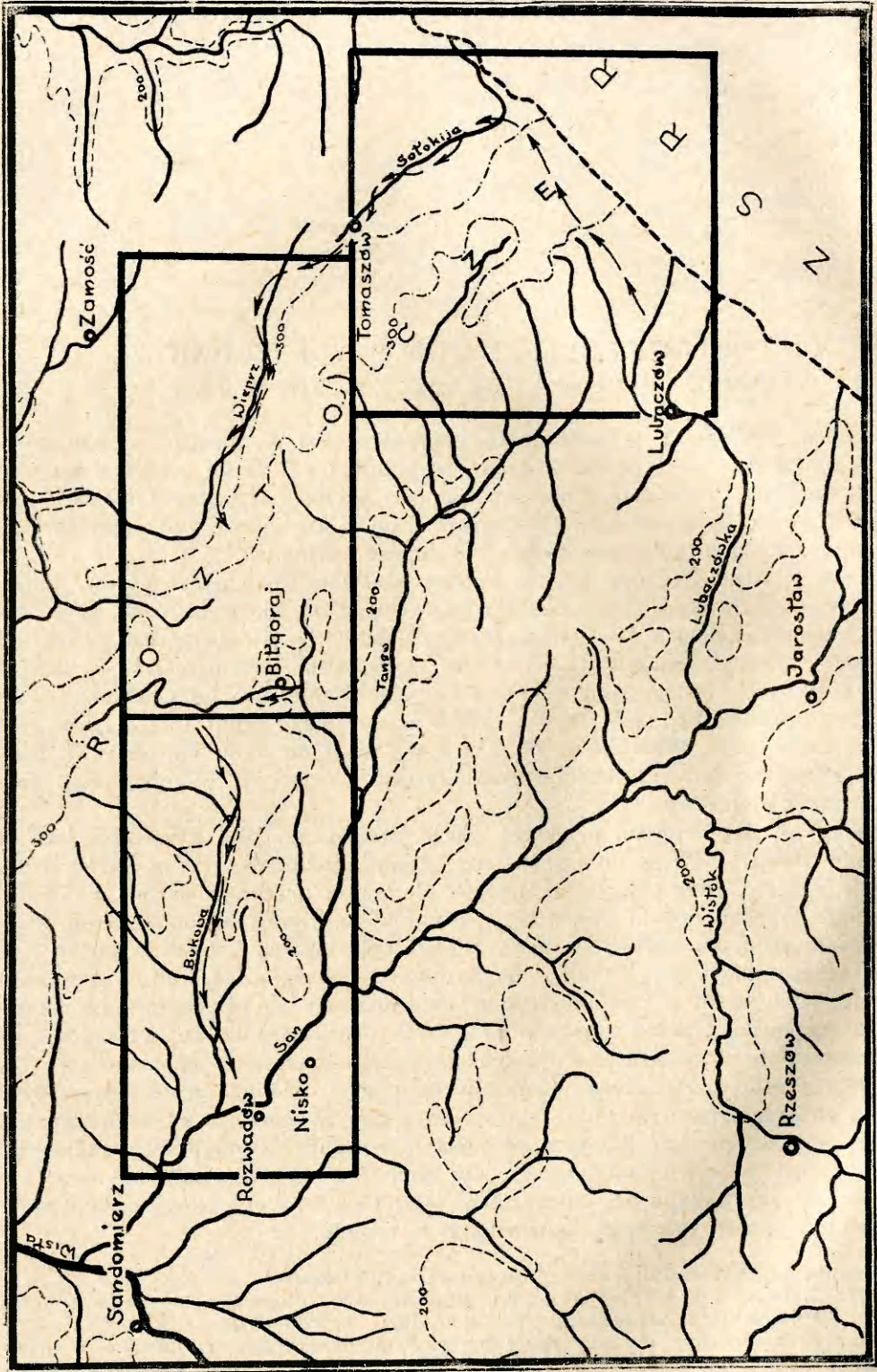
Badania te były częścią większej akcji badawczej, jaką prowadzi Zakład Archeologii Polski PAN w Krakowie na terenie wschodniej części Małopolski². Miały one na celu, poza odkryciem nowych stanowisk archeologicznych w terenie słabo dotąd przebadanym i rejestracją obiektów zagrożonych, uchwycenie kontekstu osadniczego dla badanych przez Zakład cmentarzysk kurhanowych w Łukawicy i Brzezinkach, pow. Lubaczów, należących do ludności kultury ceramiki sznurowej. W związku z tym chodziło o zorientowanie się w charakterze osadnictwa starożytnego, przede wszystkim w Roztoczu Tomaszowsko-Lwowskim, a także o prześledzenie stanowisk neolitycznych i wczesnobronzowych na pozostałej, leśnistej i piaszczystej partii południowej Lubelszczyzny³. Badania prowadzono posuwając się głównie rzecznyymi terasami. Oprócz własnych poszukiwań, podobnie jak w czasie poprzednich badań⁴, przeprowadzano wywiady z miejscową ludnością, nauczycielami i pracownikami terenowych Rad Narodowych, notując wszystkie wiadomości o przypadkowych odkryciach zabytków lub obiektów archeologicznych. Niektóre z tych informacji sprawdzono w terenie.

¹ Badania przeprowadził autor niniejszego sprawozdania.

² Patrz J. Machnik, J. Potocki, *Badania archeologiczne w widłach Sanu i Tanwi*, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 5: 1959, s. 251—257.

³ Północno-wschodnie obszary województwa rzeszowskiego, graniczące z województwem lubelskim, zostały dość systematycznie przebadane (badaniami powierzchniowymi) w r. 1956 oraz latem 1957 r.

⁴ Machnik, Potocki, *op. cit.*, s. 251.

Ryc. 1. Mapa trasy powierzchniowych badań archeologicznych z naniesionymi odcinkami (por. mapki poszczególnych odcinków). Strzałki wyznaczają trasę i kierunek badań. Rys. T. Wenhrynowicz

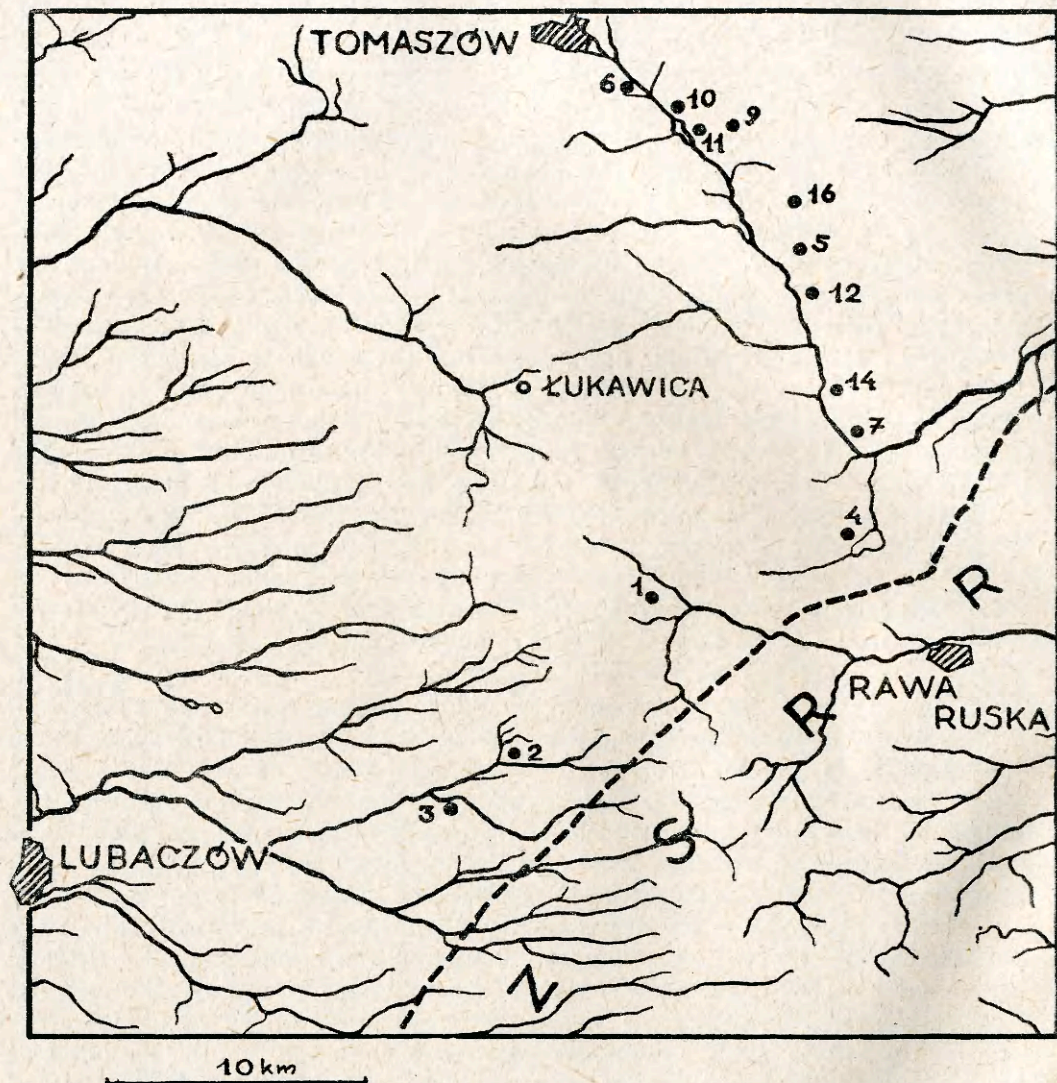
A oto ogólne wyniki badań. Na wszystkich odcinkach trasy odkryto w 35 miejscowościach 50 nowych stanowisk archeologicznych oraz 25 punktów występowania zabytków⁵, nie licząc tych stanowisk, o których uzyskano w terenie jedynie informacje nie sprawdzone w czasie ostatnich badań. Najwięcej stanowisk i punktów zanotowano na odcinku II i III trasy badań, tzn. nad górną Sołokiją i Wieprzem. Tam też stanowiska archeologiczne wystąpiły w największym zagęszczeniu. Nad Sołokiją znaleziono 22 stanowiska i punkty, z czego 6 stanowisk pochodzi z wczesnego średniowiecza, większość zaś pozostałych z młodszej epoki kamiennej i prawdopodobnie z początku epoki brązu. Wyróżniono m. in. ułamki naczyń kultury ceramiki sznurowej. Stanowiska i punkty znad górnego Wieprza, odkryte w ilości 33, w 11 wypadkach określić można jako wczesnośredniowieczne, w 17 jako neolityczne względnie końcowoneolityczne i wczesnobrązowe, w 5 wypadkach chronologicznie i kulturowo bliżej nie określone. Nad rzeką Bukową, wzdłuż której przebiegał najdłuższy odcinek poszukiwań, jedynie w 11 miejscach natrafiono na słabe ślady starożytnego osadnictwa, rozrzucone stosunkowo w dużej odległości od siebie. Są to głównie neolityczne narzędzia krzemienne oraz drobne ułamki ceramiki, pochodzące także z neolitu i początków brązu. Na terenie Biłgoraja i w jego najbliższej okolicy zanotowano tylko 4 punkty, z których na 1 znaleziono ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej, a na innych wióry krzemienne i skorupy naczyń starożytnych, kulturowo bliżej nie określonych. Podobnie jak nad rzeką Bukową, punkty te były stosunkowo znacznie od siebie oddalone. Odcinek z Horyńca do Hrebennego, biegnący w poprzek Roztocza, dostarczył 7 stanowisk i punktów, przy czym 4 z nich znaleziono na terenie Hrebennego, nad niedużym potokiem wpadającym do Sołokii. Jedno stanowisko na tym odcinku pochodzi z wczesnego średniowiecza (Horyniec—Sioło), pozostałe z innych okresów, m. in. także z młodszej epoki kamiennej.

Wśród nowo odkrytych stanowisk archeologicznych niektóre zasługują na specjalne omówienie. I tak w miejscowości Ruda Żelazna (przysiółek Przeorska), pow. Tomaszów Lubelski, w części lasu przylegającej od południowego wschodu do wsi znajduje się 7 kurhanów. Dwa kurhany położone są na skraju lasu, 5 zaś pozostałych o sto metrów głębiej w kierunku wschodnim. Charakterystyczny jest układ tych kurhanów, 5 z nich bowiem (1 na skraju lasu, a 4 w jego głębi) usypanych jest rzędem w kierunku wschód—zachód, dwa zaś usytuowane są nieco z boku. Odległość między poszczególnymi kurhanami wynosi od 15 do 20 m, średnica poszczególnych kopców waha się między 8,5 a 10,5 m, przy zachowanej wysokości 50—120 cm. Kopce porośnięte są młodym lasem sosnowym. W odległości ok. 250 m od kurhanów, na prawej terasie rzeki Sołokii występują skorupy naczyń o charakterze neolitycznym i wczesnobrązowym oraz wióry i odłupki krzemienne. Także bogate ślady osadnictwa starożytnego (udało się m. in. odróżnić materiał późnoneolityczny) stwierdzono na polach ornych między Rudą Żelazną a Przeorskiem, pow. Tomaszów Lubelski.

Podobne co do wielkości cmentarzysko kurhanowe odkryto w Dominikanówce, pow. Zamość. Na skraju lasu, przy drodze z Dominikanówki do Majdanu Wielkiego, pow. Zamość, opodal podmokłych łąk nad Wieprzem usypanych jest 7 kurhanów. Wielkość kopców oraz ich układ jest prawie taki sam jak w Rudzie Żelaznej. Sześć kurhanów ułożonych jest mniej więcej na osi północny wschód—po-

⁵ Stanowiskiem archeologicznym określa się w niniejszym sprawozdaniu miejsce, gdzie wystąpiły co najmniej 4 skorupy z różnych naczyń, jeśli zaś ilość ułamków ceramiki (lub innych zabytków) była mniejsza, użyto nazwy „punkt występowania zabytków“. Por. Machnik, Potocki, op. cit., przyp. 4.

łudniowy zachód, w odstępach 12 do 15 m. Jeden zaś kurhan (największy, o średn. 12,5 m i wys. ok. 1 m) oddalony jest od tej grupy ok. 160 m w kierunku zachodnim⁶. Prawie wszystkie kopce posiadają kształt mniej więcej okrągły (o średn. 8–10 m), a tylko jeden z grupy sześciu jest owalny i posiada wymiary 9×6 m i wys. 80 cm.

Ryc. 2. Mapka szczegółowa odcinka I i II z naniesionymi miejscowościami, w których odkryto stanowiska archeologiczne. Rys. T. Wenhryniewicz

Na przeciwnym, wschodnim skraju wsi Dominikanówki, pow. Zamość, ok. 300 m na północ od drogi do Niemirówka, nad niedużym potokiem wpadającym do Wieprza znajduje się pole noszące nazwę „Mogilki”⁷. W miejscu tym stwier-

⁶ O 15 m na północ od tego kurhanu znajduje się jeszcze jeden domniemany kopiec, silnie rozsunięty i słabo widoczny w podszyciu leśnym. W 1958 r. odkryto dziewięć kurhan na tym cmentarzysku.

⁷ Pole to jest własnością ob. Katarzyny Piskorowskiej i Antoniego Tyrka, mieszkańców wsi Dominikanówka, pow. Zamość.

dzono istnienie rozorywanego kurhanu o średn. ok. 15 m i wys. ok. 2 m. Przed paru laty znajdował się obok drugi taki sam kopiec, rozebrany później na materiał do budowy grobli. W trakcie brania z niego ziemi natrafiono na „czaszki ludzkie, kości i skorupy starych garnków“. Na powierzchni pola, w miejscu gdzie znajdował się nasyp zniszczonego kurhanu, oraz w najbliższym otoczeniu znaleziono w czasie badań skorupy naczyń wczesnośredniowiecznych, a także ceramikę starożytną, chronologicznie bliżej nie określoną.

Niedaleko Dominikanówki, we wsi Niemirówek, pow. Tomaszów Lubelski, 200 m na zachód od szkoły znajduje się nieduży pagórek (o wym. 80×100 m), zwany przez miejscową ludność „cmentarzysko“. Pagórek ten niszczone jest erozją, a z jego zboczy wystają ludzkie kości. Na uprawianej powierzchni „cmentarzyska“ natrafiono na bardzo liczne ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej. W czasie ostatnich poszukiwań znaleziono fragment naczynia także na urwistym zboczu pagórka obok wystających kości ludzkich.

Na zniszczone cmentarzysko szkieletowe natrafiono również we wsi Łaszczówka, pow. Tomaszów Lubelski, oraz w miejscowości Hutki, pow. Zamość. W Łaszczówce cmentarzysko znajduje się obok zabudowań dawnego folwarku i jest stale niszczone na skutek kopania w tym miejscu piasku. Według informacji miejscowej ludności wykopano tam obok kości ludzkich także „stare garnki“. W czasie badań powierzchniowych znaleziono skorupy wczesnośredniowieczne oraz inne, chronologicznie bliżej nie określone.

Na zachodnim skraju wsi Hutki, pow. Zamość, na południowej terasie Wieprza natrafiono w r. 1956, w czasie kopania piasku do budowy drogi, na szkielety ludzkie. Znaleziono tam również duże naczynia „czarne i wąskie u dołu“. Obok tego miejsca, na polach uprawnych, należących do Nadleśnictwa, występują masowo ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej. Na skłonie tej samej terasy rzecznej, na pograniczu wsi Hutki i Kaczórki, pow. Zamość, stwierdzono występowanie palenisk i jam, o średnicy 2—3 m, niszczonych orką, zawierających ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych X—XI w.)⁸.

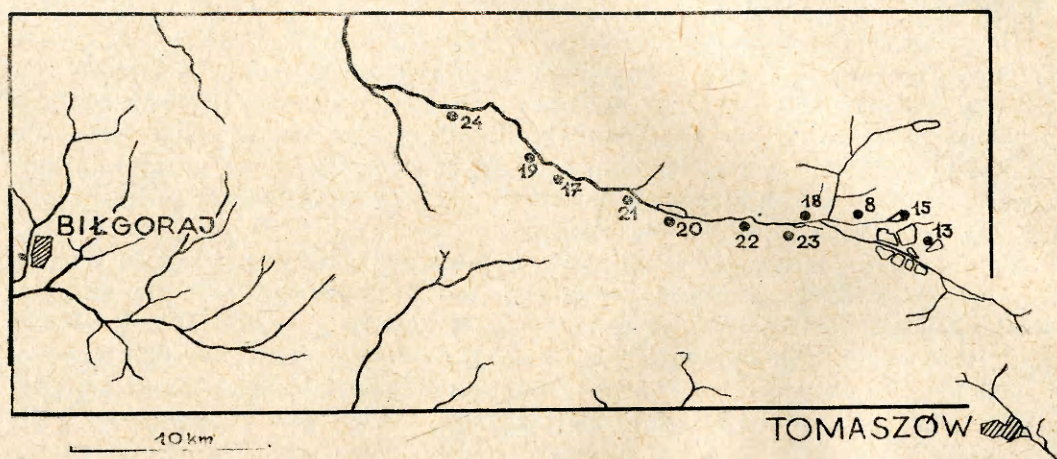
Ograniczając się do wymienienia ważniejszych i ulegających zniszczeniu stanowisk wspomnieć jeszcze należy o licznych materiałach archeologicznych występujących we wsi Teniatyska, pow. Tomaszów Lubelski. Na piaszczystych wydmach położonych wśród łąk nad Sołokiją, przy drodze z Teniatysk do Rudy Żurawieckiej natrafiono na liczne (rozrzucone w promieniu ok. 200 m) ułamki ceramiki starożytnej, głównie późnoneolitycznej, względnie wczesnobrązowej, oraz na ułamki narzędzi krzemienych. Wydmy te, rozwiewane przez wiatr, są także niszczone przez ludzi (przejazd wozami). W jednym miejscu natrafiono na odsłoniętą i częściowo już zniszczoną jamę. Średnica jej wynosiła ok. 85 cm, głębokość zaś zachowanej części dochodziła do 25 cm. Jama wypełniona była czarnym piaskiem zmieszonym z węgielkami drzewnymi i drobnymi grudkami polepy. W północnej części jamy znajdowało się leżące na boku duże naczynie, prawdopodobnie wczesnobrązowe, którego połowa była już zniszczona, a pochodzące z niej ułamki były rozrzucone wokół jamy.

Na zakończenie kilka uwag ogólnych. Otóż ostatnie badania powierzchniowe potwierdziły dotychczasowe obserwacje tzw. ekspedycji lubaczowskiej⁹, że istnieje

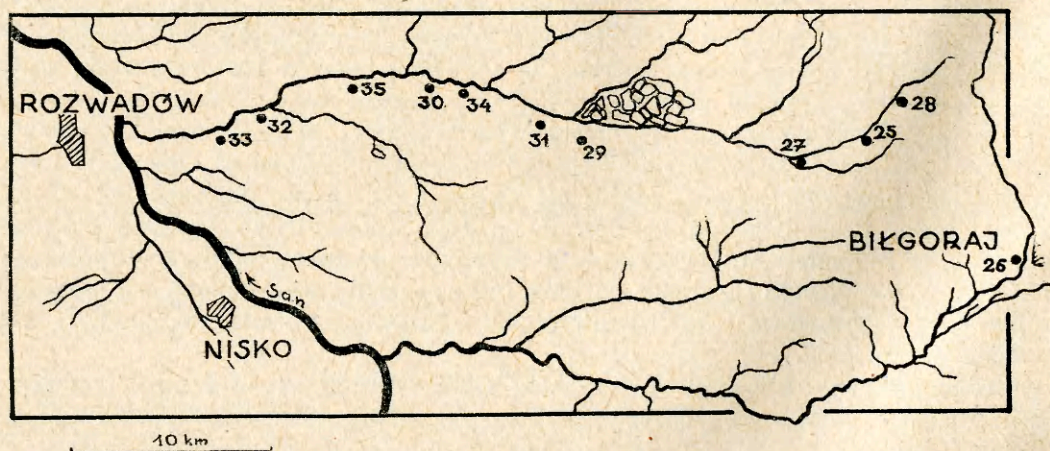
⁸ Jamy i paleniska występują na gruntach ob. Antoniego Zawisłaka i Adama Jońca, zamieszkałych w Hutkach, pow. Zamość.

⁹ Nazwy tej użyto do określenia badań archeologicznych, jakie od r. 1956 prowadzi pracownicy Zakładu Archeologii Polski PAN w Krakowie we wschodniej części Małopolski (początkowo głównie na terenie pow. Lubaczów).

na tych obszarach¹⁰ bardzo wyraźny związek między częstością występowania stanowisk archeologicznych oraz ich charakterem a warunkami glebowymi, konfiguracją terenu oraz, co zasługuje na szczególne podkreślenie, występowaniem łąk nadrzecznych. Nie jest chyba zwykłym przypadkiem okoliczność, że szczególnie liczne ślady osadnictwa starożytnego, zwłaszcza z młodszej epoki kamiennej i początków epoki brązu, znajdowane były na wydmach względnie na niedużych, z rzadka rozsianych pagórkach piaszczystych, położonych wśród łąk (dziś zwykle podmokłych), w które obfituje górna Sołokija i Wieprz. Tym samym nasuwa się związek między małą ilością stanowisk archeologicznych nad rzeką Bukową, znacznie od siebie oddalonych i noszących charakter krótkotrwałych obozowisk, a uderzającym, szczególnie w porównaniu z dolinami Sołokiji i Wieprza, ubóstwem nad tą rzeką łąk. Rzeką Bukową, podobnie jak Ładą, koło Biłgoraja przecina się bardzo wąską doliną przez teren płaski lub lekko falisty o glebie piaszczystej, niedogod-

Ryc. 3. Mapka szczegółowa odcinka III z naniesionymi miejscowościami, w których odkryto stanowiska archeologiczne. Rys. T. Wenhryniewicz

Ryc. 4. Mapka szczegółowa odcinka IV z naniesionymi miejscowościami, w których odkryto stanowiska archeologiczne. Rys. T. Wenhryniewicz

¹⁰ Południowa piaszczysta część Lubelszczyzny i północno-wschodnie obszary województwa rzeszowskiego.

nej ze względu na małą urodzajność nie tylko do uprawy, ale też chyba do zakładania pastwisk. Dostatek łąk nad górnym Wieprzem i Sołokiją mógł być głównym czynnikiem (przy podobnych jak nad rzeką Bukową glebach) wpływającym na istnienie tam względnie gęstego osadnictwa, szczególnie pod koniec neolitu i na początku epoki brązu.

Odkrycie cmentarzyk kurhanowych w Rudzie Żelaznej, pow. Tomaszów Lubelski, oraz w Dominikanówce, pow. Zamość, a także pozyskanie licznych informacji o kurhanach w okolicy, nasuwa przypuszczenie, że na terenie powiatów Tomaszów Lubelski i Zamość istnieje zapewne jakieś większe zgrupowanie cmentarzyk kurhanowych. Zgrupowanie to swym zasięgiem objęłoby również przynajmniej północną część pow. Lubaczów w województwie rzeszowskim. Wspomnieć w tym miejscu należy o odkryciu oraz częściowym przebadaniu (w r. 1957) kurhanów kultury ceramiki sznurowej w Łukawicy i w Brzezinkach, pow. Lubaczów¹¹. Kurhany te, szczególnie w tej ostatniej miejscowości, swą wielkością oraz stanem zachowania przypominają bardzo kopce w Rudzie Żelaznej i Dominikanówce. Jest wielce możliwe, że przynajmniej część cmentarzysk kurhanowych w powiecie tomaszowskim i zamojskim pochodzi właśnie z końca epoki kamiennej i z początku epoki brązu i że należy do ludności kultury ceramiki sznurowej lub kultury trzcinieckiej. Jest to tym bardziej prawdopodobne, że jak wynika z materiałów opublikowanych przez Stefana Noska¹², a zwłaszcza jak wykazały ostatnie badania, teren ten (dolina górnego Wieprza i Sołokiji) obfituje w stanowiska z tych okresów. Stwierdzenie więc chronologii i przynależności kulturowej omawianych kurhanów winno być celem przyszłych badań wykopaliskowych.

Na podkreślenie zasługuje jeszcze jedna obserwacja terenowa. Uderza mianowicie duże zagęszczenie osadnictwa wczesnośredniowiecznego w zbadanej części Roztocza Tomaszowsko-Lwowskiego. Nawet w miejscach dziś bardzo zalesionych, na skraju lasu lub na leśnych polanach występują na powierzchni ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych (m. in. Hutki, Kaczórki, Bondyż, Guciów, pow. Zamość). Z analogicznym zjawiskiem spotkano się również w czasie badań w r. 1956 nad wpływającą z Roztocza Tanwią (Rebizanty, Korkosze, pow. Lubaczów). Natrafiono wówczas na zarysy chaty wczesnośredniowiecznej, m. in. na drodze leśnej (!) ze wsi Korkosze do Narola, pow. Lubaczów. Ułamki naczyń pochodzące ze stanowisk wczesnośredniowiecznych znalezionych w Roztoczu posiadają w większości wypadków cechy właściwe ceramice datowanej nie później jak na X w.

SPIS ZAZNACZONYCH NA MAPKACH MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH ODKRYTO STANOWISKA LUB PUNKTY ARCHEOLOGICZNE

Powiat Lubaczów

1. Dolina Dunajecka — epoka kamienna — 1 pkt.
2. Horyniec — wczesne średniowiecze — 1 st.
3. Wólka Horyniecka — nie określone — 1 pkt.

¹¹ Zob. A. Dzeduszycka i J. Machnik, *Badania archeologiczne na cmentarzyskach kurhanowych w Łukawicy i Brzezinkach, pow. Lubaczów*, „Sprawozdania Archeologiczne“, t. 8 (w druku). W archiwum Zakładu Archeologii Polski PAN w Krakowie znajdują się poza tym informacje o innych kurhanach starożytnych tego terenu.

¹² S. Nosek, *Materiały do badań nad historią starożytną i wczesnośredniowieczną Miedzyrzecza Wisły i Bugu*, Annales UMCS, Lublin, vol. VI: 1951 (1957).

Powiat Tomaszów Lubelski

4. Hrebenne — neolit, nie określone — 3 pkt., 1 st.
5. Korczy — nie określone — 1 pkt.
6. Łaszczówka — neolit, wczesne średniowiecze, nie określone — 2 st.
7. Mosty Małe — wczesne średniowiecze, nie określone — 1 st., 1 pkt.
8. Niemirówek — neolit, wczesny brąz, wczesne średniowiecze, nie określone — 2 st., 3 pkt.
9. Przeorsk — neolit, epoka brązu (kult. trzyniecka?), wczesne średniowiecze — 3 st.
10. Ruda Wołoska — neolit (kult. cer. sznur.), wczesny brąz, nie określone — 3 st., 2 pkt.
11. Ruda Żelazna — cmentarzysko kurhanowe, neolit, nie określone — 2 st.
12. Ruda Żurawiecka — wczesne średniowiecze, nie określone — 2 pkt.
13. Tarnawatka — neolit, wczesny brąz (kult. trzyniecka), kultura łużycka (?), wczesne średniowiecze — 2 st.
14. Tyniatyska — neolit, wczesny brąz (kult. trzyniecka), wczesne średniowiecze, nie określone — 5 st.
15. Suminek — neolit (kult. cer. sznur.), wczesny brąz — 1 st.
16. Żurawce (Nowy Świat) — neolit — 1 st.

Powiat Zamość

17. Bondyż — neolit (kult. cer. sznur.), wczesny brąz (kult. trzyniecka), wczesne średniowiecze, nie określone — 2 st., 3 pkt.
18. Dominikanówka — 2 cmentarzyska kurhanowe, neolit, wczesny brąz, wczesne średniowiecze, nie określone — 2 st., 1 pkt.
19. Guciów — neolit, wczesny brąz (kult. trzyniecka), wczesne średniowiecze, nie określone — 4 st.
20. Hutki — neolit, wczesne średniowiecze (cmentarzysko?) — 2 st., 1 pkt.
21. Kaczórki — wczesne średniowiecze (osada) — 1 st.
22. Krasnobród (Podklasztor) — neolit, wczesny brąz — 1 st., 1 pkt.
23. Majdan Wielki — neolit — 2 pkt.
24. Obroc — neolit, nie określone (może laten.) — 1 st., 1 pkt.

Powiat Biłgoraj

25. Andrzejówka — neolit (m. in. kult. cer. sznur.), wczesny brąz — 2 st.
26. Biłgoraj — neolit (kult. cer. sznur.), nie określone — 4 pkt.
27. Bukowa — neolit, wczesny brąz — 1 pkt.
28. Korytków (przysiółek Siedem Domów) — nie określone — 1 pkt.
29. Mamonty Górne — neolit, epoka brązu (kult. cer. sznur., kult. trzyniecka?) — 1 st.

Powiat Tarnobrzeg

30. Domostawa — neolit, wczesny brąz — 1 st.
31. Kiszki — neolit (kult. cer. sznur.) — 1 st.
32. Moskale — epoka kamienna — 1 pkt.
33. Palenie — nie określone — 1 pkt.
34. Przymiarki — epoka kamienna — 1 pkt.
35. Szwedry — epoka kamienna — 1 pkt.

ЯН МАХНИК

АРХЕОЛОГИЧЕСКАЯ РАЗВЕДКА НА ЮГЕ ЛЮБЛИНСКОЙ ЗЕМЛИ В 1957 Г.

Осенью 1957 г. проведено археологическую разведку на юге люблинской земли, которая была продолжением археологических поисков в 1956 г. в разветвлении рек Сана и Танви. Путь исследований пробегал впоперек Томашэвско-Львовского Расточья, а следовательно вдоль верхнего течения реки Солокии, верхнего Вепша, а также вдоль целого течения реки Буковой (правый приток Сана). Целью исследований было, кроме обнаружения археологических стоянок на слабо исследованной территории, ухватить поселенческий контекст для исследованных курганов культуры шнуровой керамики в Лукавицы, рай. Любачув. В результате поисков обнаружено в 35 местностях (рай. Любачув, Томашув Любельски, Замость, Билгорай, Тарнобжег) 50 новых археологических стоянок, а также 25 пунктов с отдельными археологическими памятниками. Иаибольше стоянок (выступающих тоже в самом большом скоплении) обнаружено в верховьях реки Солокии, а также в верховьях реки Вепш. Более интересные стоянки это: курганный могильник, состоящий из семи небольших курганов, расположенных рядом, обнаруженный в Желязной Руде, рай. Томашув Любельски, а также похожий могильник в Доминьканувке, рай. Замость. Хронология этих могильников неведома. Попали тоже на истребляемые могильники с труположением, из которых два (Немирувэк, рай. Томашув Любельски, и Тутки, рай. Замость) принадлежат вероятно к раннему средневековью. Во время исследований замечено связь, происходящую между культурным и хронологическим характером стоянок и повторяемостью их выступления а почвенными условиями, конфигурацией территории а также существованием прибрежных лугов. Особенно четка взаимозависимость между большим сгущением неолитических и раннебронзовых (между прочим с культурой шнуровой керамики) стоянок на реке Солокии и в верховьях реки Вепш, а между обилием выступающих там лугов. Благодаря приобретению во время исследования новых материалов, а также на основании данных предшествующих лет, можно выдвинуть предположение, что на территории юго-восточной люблинской земли и северо-восточных районов жэшовского воеводства существует вероятно большее сгруппирование курганных могильников, которых часть, по крайней мере, принадлежит к населению культуры шнуровой керамики. Важное достижение обсуждаемых исследований это подтверждение, что на территории Томашовско-Львовского Расточья (ныне сильно лесистого) выступают следы интенсивного поселения раннесредневекового периода.

JAN MASCHNIK

ARCHAEOLOGICAL SURFACE SURVEYS IN SOUTHERN LUBELSZCZYZNA
IN 1957

In autumn 1957 archaeological surface surveys in southern Lubelszczyzna were carried out in continuation of 1956 explorations in the fork between rivers San and Tanwia. The course of explorations ran across the Tomaszów--Lwów plain

along the upper section of the Sołokija river, upper Wieprz and then along the upper section of the Bukowa river (right tributary of San). These investigations aimed at distinguishing new archaeological sites and determining the settlement context to investigated barrows of the corded pottery culture at Łukawica, district Lubaczów. 50 new archaeological sites in 35 places (districts: Lubaczów, Tomaszów Lubelski, Zamość, Biłgoraj, Tarnobrzeg) were discovered and 25 sites with single archaeological specimens distinguished.

Most of the discovered sites concentrated along the upper section of Sołokija and Wieprz rivers. The following seem worthy of notice: the barrow cemetery consisting of 7 small mounds set in a row found at Ruda Żelazna, district Tomaszów Lubelski, and the similar cemetery at Dominikanówka, district Zamość. Their chronology is unknown. Damaged skeleton cemeteries were also encountered: two of them (Niemirówek, district Tomaszów Lubelski, and Hutki, district Zamość) belong probably to the Early Middle Ages.

During these investigations a special stress was laid on the relation between the cultural and chronological character of these sites, their frequency of appearing and soil conditions, configuration of terrain and the existence of river meadows. A close and distinct interrelation seems to exist between great accumulation of neolithic and Early Bronze sites (connected with the corded pottery culture) along Sołokija and upper Wieprz and the abundance of the meadows therein. Basing on the new materials gathered during these investigations as well as on the data from the former explorations one is inclined to believe in the existence in the south-eastern counties of the Rzeszów palatinate of a large complex of barrow cemeteries connected in part at least with the corded pottery culture population. Another important achievement of the 1957 investigations was the retracing of intensively developed Early Medieval settlements within the boundaries of now densely afforested Tomaszów—Lwów plain.